

Wasze pismo z dnia: 06.03.2026

Wasz znak: SPS-III.020.56.7.2026

Nasz znak: ZDZ.070.5.2026

Data: 16-03-2026

Pan

Dariusz Salamończyk

Zastępca Szefa Kancelarii

Sejmu

Szanowny Panie Ministrze,

w związku z pismem z dnia 6 marca 2026 r. w sprawie wyrażenia opinii odnośnie poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o podatku akcyzowym oraz niektórych innych ustaw, poniżej przedstawiam stanowisko Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom;

Wśród trzech najbardziej efektywnych, zdaniem Światowej Organizacji Zdrowia, strategii ograniczania spożycia alkoholu znajduje się zwiększenie ceny napojów alkoholowych poprzez opodatkowanie. W Polsce w 2021 r. przyjęto Mapę Akcyzową wg której od 2023 do 2027 r. corocznie wysokość akcyzy na alkohol miała się zwiększać o kolejne 5 proc. Specjaliści i aktywiści zajmujący się zdrowiem publicznym liczyli, że wprowadzony podatek akcyzowy przyczyni się do ograniczenia dostępności ekonomicznej napojów alkoholowych w Polsce. Wbrew oczekiwaniom, nie wpłynęło to jednak w dłuższej perspektywie czasowej na zmniejszenie dostępności ekonomicznej alkoholu, bowiem wzrost ich ceny nie nadązał za wzrostem zarówno inflacji, jak i wynagrodzeń. Dostępność ekonomiczna napojów alkoholowych mierzona ich ilością, jaką można zakupić za miesięczne średnie wynagrodzenie rosła mimo podwyżek cen napojów alkoholowych podążających za wzrostem podatku akcyzowego. Po prostu, podwyżki cen napojów alkoholowych nie nadążały za wzrostem wynagrodzeń. Ilustruje to poniższy wykres, na którym zestawiono liczby półlitrowych butelek

Siedziba główna i adres do korespondencji:

ul. Dereniowa 52/54

02-776 Warszawa

tel.: +48 22 641 15 01, +48 22 649 66 59

kcpu@kcpu.gov.pl www.kcpu.gov.pl

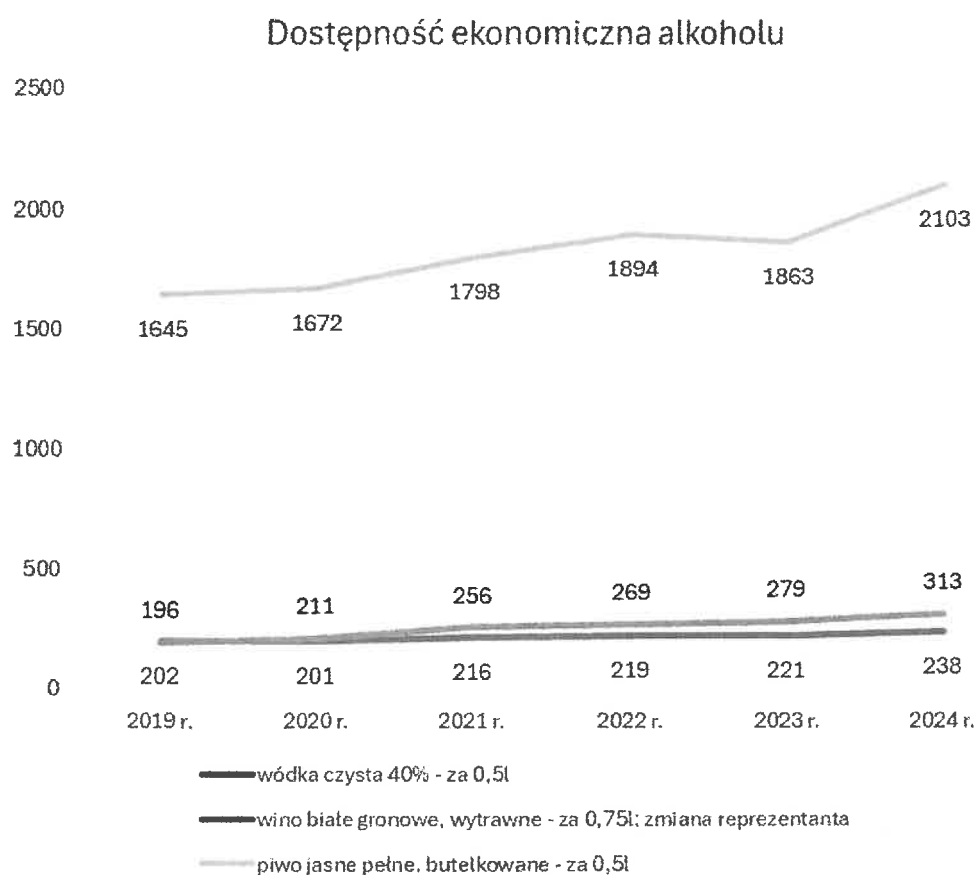
Al. Jerozolimskie 155

02-326 Warszawa

tel.: +48 22 250 63 25; +48 22 250 63 26

kcpu@kcpu.gov.pl www.kcpu.gov.pl

wódki, 0,75 litrowych butelek wina oraz litrów piwa, które można było kupić za średnią krajową pensję brutto w latach 2019 – 2024.

Jeszcze w 2019 za przeciętną płacę można było zakupić 866 litrów piwa, albo 213 półlitrowych butelek wódki, względnie 206 standardowych butelek wina. Po pięciu latach było to już 1109 litrów piwa, 251 butelek wódki lub 330 butelek wina. Dane z wykresu wskazują na osiemnastoprocentowy wzrost dostępności ekonomicznej wódki, dwudziestoośmioprocentowy wzrost dostępności piwa oraz aż sześćdziesięcioprocentowy wzrost dostępności wina.

Powyższe zestawienie przekonuje, iż wzrost akcyzy w latach 2019 – 2024 nie był wystarczający dla osiągnięcia minimalistycznego celu, jakim mogłoby być chociaż zastopowanie wzrostu dostępności napojów alkoholowych, nie mówiąc o jego spadku. Mając na uwadze powyższe, należałoby wskazać, że z punktu widzenia zdrowia publicznego wzrost akcyzy jest korzystny.

Wzrost opodatkowania alkoholu może przyczynić się do obniżenia wskaźników śmiertelności w kategoriach chorób związanych z używaniem alkoholu tj. marskości wątroby, chorób układu krążenia oraz udarów mózgu.

Ponadto wysoka cena alkoholu wpływa na zmniejszenie poziomu spożycia napojów alkoholowych zwłaszcza wśród młodzieży oraz grup najbardziej wrażliwych społecznie.

Odnosząc się z kolei do propozycji zmiany ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi w pierwszej kolejności należałoby zwrócić uwagę na propozycję brzmienia proponowanej jednostki redakcyjnej. Projektodawcy postulują o wprowadzenie po art. 10, art. 10 a. Biorąc pod uwagę, że w ww. akcie prawnym są wprowadzone jednostki redakcyjne zaznaczone indeksami (np. 11¹), należałoby tą strukturę zachować również przy planowanych zmianach. Po drugie proponowana treść przepisu dotyczy przeznaczania nadwyżki z podatku akcyzowego do Narodowego Funduszu Zdrowia. Warto wskazać, że dnia 3 grudnia 2015 r. uchylony został art. 11 w brzmieniu „Art. 11.

1. Na wydatki związane z realizacją Narodowego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przeznacza się corocznie z budżetu państwa środki w wysokości 1% podatku akcyzowego od wyrobów alkoholowych.
2. Środki, o których mowa w ust. 1, są przeznaczone w szczególności na różne formy pomocy dla osób uzależnionych od alkoholu i członków ich rodzin, działalność informacyjną i wychowawczą, kształcenie specjalistów i prowadzenie badań naukowych nad problemami alkoholowymi.”.

Zmiana ta podyktowana była wejściem w życie ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym oraz Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020 określających m.in. tryb i wysokość finansowania zadań z zakresu zdrowia publicznego.

Mając na uwadze powyższe należałoby rozważyć, czy proponowane zmiany nie powinny być wprowadzone do ustawy o zdrowiu publicznym.

Ponadto rekomenduje się monitorowanie w jakim stopniu podniesiona stawka akcyzy przyczyni się do ograniczenia dostępności ekonomicznej napojów alkoholowych.

Z poważaniem,

dr n. med. Bogusława Bukowska

Dyrektor Krajowego Centrum

Przeciwdziałania Uzależnieniom

/dokument podpisany elektronicznie/